

PORTA BALKANICA

Časopis věnovaný zemím Balkánu a jihovýchodní Evropy
Journal focused on the Balkan and Southeast European countries

Roč. IV (2012), č. 1–2

Rok 2012 začal v jihovýchodní Evropě smutným rozloučením s Kirem Gligorovem, prvním prezidentem nezávislé Makedonie. Mnozí v tomto odchodu spatřovali kus symboliky – někdejší Jugoslávie se zase o malý kousek přesunula z živé paměti do sféry dějin a vzpomínek. I v novém roce však přišly veselejší okamžiky. Už na konci června Makedonci v centru hlavního města s patřičnou hrdoostí přihlíželi vztýčení monumentální jezdecké sochy Alexandra Makedonského. Příliš nahlas se ovšem jméno tohoto velikána světových dějin (a nyní i centrálního skopského náměstí) zmiňovat nesmělo a nesmí, protože v tu chvíli pod Akropolí zapomenou i na dluhovou krizi a vzkypělé nacionální vášně končí přelepováním mezinárodních poznávacích značek na automobilech přijíždějících ze Skopje a jiných míst země, o níž nechtějí hrdí Řekové slyšet jinak než pod vynucenou zkratku FYROM. Ale jak se říká: Proti gustu žádný dišputát! Jako by Řekové a Makedonci (ti fyromští) neměli starostí už tak víc než dost: řecká ekonomika po tři roky nedopřává klidného spánku ani domácím ani představitelům Evropské unie, Makedonii zase zpravodajská stanice CNN v létě přiřkla jedno nechtěné prvenství – ze zemí, které zveřejňují údaje o nezaměstnanosti, na tom byl makedonský pracovní trh vůbec nejhůře, neboť bez zaměstnání bylo přes 31 % práceschopného obyvatelstva.

Vyostřené kompetenční spory mezi středolevou vládou Victora Ponta a pravicovým prezidentem Traianem Baseskem přivedly Rumunsko až k nehlubší vnitropolitické krizi od roku 1989, která v červenci vyvrcholila nakonec neplatným referendem (nebylo dosaženo předepsané nadpoloviční volební účasti) o odvolání hlavy státu. Hluboké zamýšlení čeká ve zbytku funkčního období obě strany sporu, protože v Bruselu už sáhli pro žlutou kartu a červenou by zřejmě nechtěl vidět nikdo, natož frustrovaní rumunští voliči.

Na konci listopadu povážlivě zhoustla atmosféra dokonce i ve středoevropsky poklidném a idylickém Slovinsku. Dvoukolové prezidentské volby, z nichž vzešel vítězný bývalý sociálnědemokratický premiér Borut Pahor, Slovinci příliš nezajímaly, protože se mezitím v zemi vzedmula vlna nepokojů pramenící ze znechucení komunální i celostátní politikou, či spíš politikařením, a především z množících se zpráv o všudypřítomné korupci. Ta vyhnala do ulic nejdřív občany Mariboru, k nimž se záhy přidali další. Ano, Češi a Slovinci toho měli odedávna mnoho společného a platí to i pro stav věcí veřejných, málokdo by však předpokládal, že na slunečné straně Alp bude takové dusno, že v Lublani bude muset téměř balkánsky horké hlavy poprvé v dějinách Slovinska zchladit policejní vodní dělo přikořeněné štiplavým slzným plynem.

Takoví Albánci jsou v posledních dvaceti letech na nejrůznější krize přivyklí a jen tak nějaká je nemůže vykolejit. Z roku 2012 se jim tudíž do paměti zapíší asi velkolepé oslavy 100. výročí nezávislosti Albánie. Na Kosovu se dokonce slavilo v souladu se zásadami zdravé stravy – dvašedesát metrů čtverečních zabrale albánská národní vlajka sestavená z luštěnin. Padlo na ni půldruhého milionu hrachových zrn, takže na kosovskou státní vlajku už kupodivu nezbylo...

Přestože ve chvíli, kdy píšete tato slova, není stále jisté, zda se nenaplní chmurné vize škarohlídů, kteří v obavách vyhlížejí magické datum 21. 12. 2012, věřím, že se stejně jako na Balkáně nakonec vše v dobré obrátí a Vy, milí čtenáři, nám zachováte přízeň i v následujícím roce, ať se děje, co se děje, i kdyby se snad nemělo dít nic...

za výkonnou redakci
Michal Przybylski

Vydavatel | Publisher

Občanské sdružení
Porta Balkanica
Arna Nováka 1
602 00 BRNO

IČ: 27058166

DIČ: CZ27058166

E-mail redakce: portabalkanica@gmail.com

Web: www.portabalkanica.eu

ISSN 1804–2449

Evidence MK ČR pod č. 19 243

Vychází dvakrát ročně.

Mezinárodní rada | International Board

Ao. Univ.-Prof. i.R. Dr. Gero FISCHER
Institut für Slawistik, Universität Wien
(Rakousko)

PhDr. Ján JANKOVIČ, DrSc.

Ústav svetovej literatúry Slovenskej
akadémie vied, Bratislava (Slovensko)

prof. Ljupčo MITREVSKI, Ph.D.

Institut za makedonski jazik „Krstev Misirkov“,
Univerzitet Sv. Kiril i Metodij, Skopje (Makedonie)

Prof. Dr. Lindita RUGOVA

Fakulteti i Filologjisë, Universiteti i Prishtinës,
Prishtina (Kosovo)

prof. PhDr. Jan RYCHLÍK, DrSc.

Ústav českých dějin, Filozofická fakulta
Univerzity Karlovy, Praha (ČR)

Dr. Slobodan SELINIĆ

Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd (Srbsko)

doc. PhDr. Václav ŠTĚPÁNEK, Ph.D.

Ústav slavistiky, Filozofická fakulta
Masarykovy univerzity, Brno (ČR)

– předseda mezinárodní rady

Výkonná rada | Editorial Board

Marek ČORBA

Bc. Kateřina KOLÁŘOVÁ

Mgr. Veronika NENIČKOVÁ

Mgr. Michal PRZYBYLSKI

Mgr. Milan STRMISKA

Mgr. Martin SUROVČÁK

Bc. Marta ZACHAROVÁ

Mgr. Pavel ZEMAN

Sazba | Rate

Mgr. Martin Surovčák

Tisk | Print

Tribun EU, s. r. o.